

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
“Goce Delcev” University – Stip
Факултет за образовни науки
Faculty of Educational Sciences

UDK 378 (497.7)

ISSN 1409-9187

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ANNUAL MISCELLANEOUS
COLLECTION

Штип – Stip
2012

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ
YEARBOOK
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES**

За издавачот

проф. д-р Никола Смилков

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Никола Смилков
Доц. д-р Кирил Барбареев
Проф. д-р Блаже Китанов
Проф. д-р Кирил Цацков

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D.
Prof. Liljana Gudeva, Ph.D.
Prof. Nikola Smilkov, Ph.D.
Ass.Prof. Kiril Barbareev, Ph.D.
Prof. Blaze Kitanov, Ph.D.
Prof. Kiril Cackov, Ph.D.

Редакциски одбор

Проф. д-р Ленче Милошева
Проф. д-р Снежана Ставрева-Веселиновска
Асс. д-р Билјана Попеска
Проф. д-р Владо Петровски
Проф. д-р Снежана Мирасчиева
Проф. д-р Емилија Петрова Ѓоргева
Проф. д-р Виолета Николовска

Editorial staff

Prof. Lence Miloseva, Ph.D.
Prof. Snezana S. Veselinovska, Ph.D.
Ass. Biljana Popeska, Ph.D.
Prof. Vlado Petrovski, Ph.D.
Prof. Snezana Mirascieva, Ph.D.
Prof. Emilija P. Gorgeva, Ph.D.
Prof. Violeta Nikolovska, Ph.D.

Одговорен и главен уредник

Проф. д-р Соња Петровска

Managing editor

Prof. Sonja Petrovska, Ph.D.

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Виш лектор м-р Снежана Кирова
(англиски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska- Atanasovska
(Macedonian)
Snezana Kirova, M.A
(English)

Лектура

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Виш лектор м-р Снежана Кирова
(англиски јазик)

Lecture

Danica Gavrilovska- Atanasovska
(Macedonian)
Snezana Kirova, M.A
(English)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Факултет за образовни науки
Крсте Мисирков бб
п.фах 201, 2000 Штип
Р.Македонија

Address of the editorial office
Goce Delcev University – Stip
Faculty of educational sciences
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Stip,
R Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

РАСКАЗИТЕ-ЗАПИСИТЕ НА АЦО ШОПОВ проф. д-р Блаже Китанов STORYES- NOTES OF ACO SHOPOV Ph.D Blaze Kitanov	7
ПРОФЕСИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ НА НАСТАВНИЦИТЕ ОД АГОЛОТ НА МЕНАџЕРОТ ВО УЧИЛИШТЕТО проф.д-р Снежана Мирасчиева PROFFESIONAL DEVELOPMENT OF THE TEACHERS FROM THE ANGLE OF SCHOOL MENAGERS Ass. Prof. Snezana Mirascieva, Ph.D.	19
КРИЗА И КРИТИКА НА УЧИЛИШТЕТО ВО 20 ВЕК проф.д-р Соња Петровска CRISIS AND CRITIQUE OF SCHOOL SYSTEM IN 20-TH CENTURY Prof. Sonja Petrovska, Ph.D.	31
МАНИФЕСТАЦИЈА, МЕРЕЊЕ И ВРЕДНУВАЊЕ НА БРЗИНАТА КАЈ ДЕЦА НА ШЕСТГОДИШНА ВОЗРАСТ асс.д-р Билјана Попеска, проф. д-р Орце Митевски MANIFESTATION, MEASUREMENT AND ASSESSMENT OF SPEED AT 6 YEARS OLD CHILDREN Ass. Biljana Popeska, Ph.D., Prof. Orce Mitevski, Ph.D.	43
УМЕТНОСТ НА МАРГИНИТЕ проф.д-р Виолета Николовска ART OF THE MARGINS Prof.Violeta Nikolovska, Ph.D.	53
ВМРО (Обединета) ВО ШТИП МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ проф.д-р Кирил Цацков	63
ЛИЧНОСТА НА НАСТАВНИКОТ И АТМОСФЕРАТА ВО ОДДЕЛЕНИЕТО асс. д-р Деспина Сивевска TEACHER PERSONALITY AND CLASSROOM CLIMATE Ass. Despina Sivevska, Ph.D.	69

**МУЛТИКУЛТУРИЗАМ-ЕТНИЧКИ КОНФЛИКТ КАКО
ОПШТЕСТВЕН ФЕНОМЕН- ПРИЧИНИ И АНАТОМИЈА НА
КОНФЛИКТОТ**

асс. м-р Даниела Коцева, проф. д-р Владо Петровски

**MULTIKULTURE- ETHNIC CONFLICT AS A SOCIAL
PHENOMENON-ANATOMY AND CAUSES OF CONFLICT**

ass. M.A Daniela Koceva, PhD. Vlado Petrovski77

**ПРИМЕНА НА НАСТАВНИТЕ СРЕДСТВА ВО НАСТАВАТА ПО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ**

м-р Ленче Насев

USE OF LEARNING MEDIA IN MUSIC EDUCATION

Lence Nasev, M.A.....85

**РИЗИЧНО И ИМПУЛСИВНО ОДНЕСУВАЊЕ, ДЕПРЕСИЈА КАЈ
АДОЛЕСЦЕНТИ, НИЗ ПРИЗМА НА NEUROIMAGING СТУДИИ
НА РАЗВОЈ НА МОЗОК**

проф.д-р Ленче Милошева, д-р Владимир Милошев

**RISK AND IMPULSIVE BEHAVIOR, DEPRESSION AMONG
ADOLESCENTS THROUGH THE PRISM OF NEUROIMAGING
STUDIES OF BRAIN DEVELOPMENT**

Prof. Lence Miloseva, Ph.D., Vladimir Milosev, MD.....95

КОМПЕТЕНЦИИ НА НАСТАВНИКОТ МЕНАџЕР

проф. д-р Емилија Петрова Ѓоргева, Татјана Атанасоска

TEACHER COMPETENCES MENAGER

Prof.Emilija Petrova Gorgeva, Ph.D., Tatjana Atanasoska117

**КАКО И ЗОШТО ДА СЕ ВКЛУЧИ ЕКОЛОШКОТО
ВОСПИТАНИЕ НА ЧАСОВИ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК КАКО
ВТОР СТРАНСКИ ЈАЗИК?**

**проф. д-р Снежана Ставрева Веселиновска, проф.м-р Снежана
Кирова**

**HOW AND WHY SHOULD ENVIRONMENTAL EDUCATION BE
INCORPORATED INTO TEACHING ENGLISH AS A FOREIGN/
SECOND LANGUAGE**

**Prof.Snezana Stavreva Veselinovska, Ph.D., Prof. Snezana Kirova,
M.A.....125**

ПРИМЕНА НА НАСТАВНИТЕ СРЕДСТВА ВО НАСТАВАТА ПО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

м-р Ленче Насев¹

Апстракт

Во наставата по музичко образование се користат бројни аудитивни, визуелни и аудиовизуелни наставни средства. Развојот на информатичката и комуникациска технологија го поттикнува развојот и на современата образовна технологија и наставни средства кои им се достапни на наставниците. Употребата на наставните средства во наставата по музичко образование придонесува да се зголеми мотивацијата на учениците. Наставните средства го привлекуваат вниманието и на тој начин може успешно да се обезбеди трансфер на музичката содржина. Наставникот треба да употреби различни наставни средства, преку кои ќе предизвика различни чувства. Наставникот мора да се стреми кон избирање на најприкладни наставни средства за да ја реализира содржината на најдобар начин и да ги постигне предвидените цели.

Нашето емпириско истражување се фокусира на фреквенцијата и степенот на професионална вештина на нивното користење од страна на студентите од Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во истражувањето ја искористивме дескриптивната неекспериментална метода. Од истражувањето согледавме дека студентите во текот на подготовката и реализацијата на наставата по музичко образование користат различни наставни средства: учебници, ЦД плеери, клавијатури, Орфови инструменти (ритмички и мелодиски), компјутери, телевизори, ДВД плеери. Со цел да се унапреди музичката педагогија се согледа потребата за адекватно професионално едуцирање на студентите во полето на употребата на наставните средства.

Клучни зборови: *ИКТ, современа технологија, наставник.*

1) Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Факултет за музичка уметност
Goce Delčev University of Štip, Faculty of music

USE OF LEARNING MEDIA IN MUSIC EDUCATION

MA Lence Nasev¹

Abstract

The usage of numerous auditive, visual and audiovisual media in music education classes is possible. Development of the contemporary information and communication technology sparked development of modern education technology and learning media, which are accessible to the school teachers. The use of learning media during music education lessons increases pupils' motivation. Such media promote curiosity, which enables a more successful transfer of music content. The teacher has to apply various learning media, which trigger different feelings. Teacher must tend to choose the most suitable learning media to present the content in best quality way and achieve targeted aims.

This paper focuses on the frequency and level of professional skills related to the use of learning media by students at the Faculty of Education at “Goce Delcev” University, Shtip. We used a descriptive non-experimental method of empirical pedagogical research. The results have shown that in the process of preparation and realization of music lessons, students use various learning media: workbook, CD player, keyboards, rhythmic and melodic Orff instruments, computers, television sets, DVD players. In order to improve musical pedagogy, in terms of using learning media during music classes, we can emphasize the need for adequate professional education of students.

Key words: *ICT, modern technology, teacher.*

1. Вовед

Наставната програма по предметот Музичко образование за одделенска настава во основното училиште, пред сè, предвидува развивање на музичките способности кај учениците. За таа да може во целост да се реализира потребно е училиштето да располага со одредени наставни средства.

Меѓу наставните средства за реализација на наставата, наставникот треба да има на располагање и апарати за репродукција на звукот и музиката. На тој начин учениците непосредно ќе ги доживеат звучните и музичките претстави. Бидејќи голем дел од тие апарати не се погодни за носење, во училиштето најдобро е да постои посебна училница која ќе се претвори во музички кабинет во кој ќе бидат сместени сите наставни средства за изведување на часот по музичко образование.

Во музичкиот кабинет треба да бидат концентрирани основните музички наставни средства меѓу кои можеме да ги вброиме следните: табла со линиски систем, клавир или пијанино, синтисајзер, виолина, хармоника, светлечка скала, музичка бројалка, звучна виљушка, комплет Орфови инструменти, металофон

за секој ученик, разни табели од теоретскиот дел на наставата, модулатор, фланелограф, албум со слики, со инструменти и музички ансамбли, слики со познати композитори, ЦД плеер, ДВД плеер, телевизор, ЦД и ДВД со музика, музички филмови, слики со скали, органум, музички списанија, компјутери, интернет, музички софтвери и др.

Идеално е секое училиште да ги поседува набројаните наставни средства. Сепак, како неопходен минимум училиштето би требало да има: музички инструмент, табла со линиски систем, ЦД плеер и Орфов инструментариум. Дел од наставите средства можат да ги подготват и учениците под раководство на наставникот, како на пример: албуми со слики од музички инструменти, композитори, слики со скали и сл. (Којов - Буквић, 1989)

2. Наставните средства во наставата по музичко образование

Наставните средства претставуваат носители, односно посредници на информациите во образовниот процес (Bognar&Matijević, 2002). Генерално дидактиката наставните средства ги дели на: текстуални, вербални, визуелни, аудитивни, аудиовизуелни, електронско - автоматски, мануелни, помошни наставни средства.

Вербалните наставни средства во музичката настава честопати се употребуваат и се неопходни при воведување и објаснување на нови поими или при учење на нова песничка. Со помош на вербалните средства - пеење, наставникот на учениците им го покажува правилниот начин на пеење на песничката (интонација, земање воздух, фразирање, дикција, динамика, темпо).

Меѓу најстарите текстуални наставни средства спаѓа учебникот. Тој претставува извор на знаења, но воедно и инструктивно средство. Неговата структура ја сочинуваат содржината и начинот на којшто таа е презентирана. Наставниот план и програма ја одредуваат содржината на учебникот. Неговите основни функции се: информативни, насочувачки, трансформирачки, синтетизирачки, самообразовни, интегративни (Стојковић, 1987). Со помош на учебникот се формираат одредени знаења, се развива мотивацијата, се поттикнуваат когнитивните способности и интересите кај учениците. Покрај тоа учебникот го оспособува ученикот за самостојна работа. Групната работа во одделението со помош на училишен учебник се продолжува во форма на индивидуална работа. Со помош на учебникот се формираат интелектуални умења, знаења и способности на ученикот. Секој училиштен учебник се пишува со посебен јазик и стил, се обликува ликовно графички, се опремува со дидактичко - методски апарати и е приспособен за одредена возраст.

Во наставата по музичко образование текстуално средство меѓу другото е и нотното писмо. Овој вид на работа опфаќа: работа на наставникот на текстот (анализа на мелодиска или ритмичка вежба), заедничка работа на наставникот и ученикот на текстот и мелодијата на песната и самостојна индивидуална и групна работа на учениците на некој текст (нотен или литературен текст на песната).

Во настава по музичко образование од визуелните наставни средства се користат: слики од музички инструменти, композитори, линиски систем, модулатори, наставни ливчиња и сл.

Најчесто употребувани средства во наставата по музичко образование се аудитивните наставни средства. Овде спаѓаат: сите музички инструменти, касетофон, ЦД плеер, метроном, разни ударалки. Меѓу нив најзначајни се детските инструменти.

Аудиовизуелните наставни средства помагаат при совладување на наставната содржина со помош на слика и звук. Овие средства се составен и незаменлив дел од современата настава. Начесто се во употреба телевизорот, видеото, ДВД плеерот, наставните филмови и сл.

Развојот на науката и новата технологија во изминатиот век значајно влијаеше врз воведувањето на нови наставни средства во наставата по музичко образование. Под електронско - автоматските наставни средства, пред сè, се подразбира примената на информатичко-комуникациската технологија. Според Crow (2005), во овие наставни средства спаѓаат: компјутерската презентација, снимањето и набљудувањето, електричните клавијатури, музичкиот софтвер, музичкиот хардвер, користењето на ЦД, интернет и електронска пошта.

Компјутерската презентација може да се примени преку користење на: интерактивна табла, Word, Power Point, дигитално аудио и видео. Електричните клавијатури може да се применуваат како: ритмичка поддршка, акордска поддршка, наснимена песна како придружба на пеењето на сите ученици, слушање и оценување на активности поврзани со темброт и стилот. Од музичките софтвери можат да се применат: Cubase, Cakewalk, Logic, Reason, Fruity Loops, Sibelius, Finale итн. Електронските клавијатури и компјутерите произведуваат звук кој е многу сличен со оној којшто учениците го слушаат во популарната музика. На тој начин се зајакнува врската меѓу музиката во училиштето и надворешниот свет. (Dalgarno, 1997)

Мануелните наставни средства се најстарите наставни средства. Тие имаат специфична намена да развијат култура на работа кај ученикот, организациони способности, работни навики и правилен однос кон работата. Во наставата по музичко образование може да се искористат на тој начин што учениците сами ќе изработат помагала. Најчесто тука спаѓа изработката на албуми со слики од музички инструменти, композитори, слики со скали и сл.

Помошните наставни средства исто така се користат често, особено таблата со линиски системи и електронската звучна табла. Во овие наставни средства се вбројуваат и разните апарати за проектирање, како и сите видови приемници.

3. Емпириско истражување

3.1. Содржина на истражувањето

Користењето на наставните средства во наставата придонесува кај учениците да се зголеми мотивацијата за успешно учење. Со помош на наставните средства се привлекува вниманието и на тој начин наставникот обезбедува успешен трансфер на наставната содржина.

Изборот на наставното средство е условен со: целта и задачите на наставата, содржината на учење, психофизичките способности на учениците, искуството на учениците, искуството на наставникот, условите за примена на наставното средство.

Кога наставникот избира наставно средство и го планира патот на неговото перцептивно восприемање. Бидејќи учениците се разликуваат во восприемачките импулси, наставникот треба да вклучи различни наставни средства кои ќе го стимулират активирањето на различните чувства.

Сепак, не треба да се заборава дека успешната примена на наставните средства при реализација на часот по музичко образование бара од наставникот да има стекнато знаење и вештини за користење на наставните средства, како и правилна стратегија за нивно користење во наставата, преку воведување на нови форми на наставни методи кои наставните средства ги овозможуваат односно бараат.

Од причина што бројот на наставните средства се зголемува нашето емпириско истражување го насочивме кон утврдување на фреквенцијата и стекнатата професионална вештина за нивно користење од страна на студентите од Одделенска настава на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Р. Македонија.

3.2. Методологија

3.2.1. Истражувачки метод

Во нашето емпириско педагошко истражување ја искористевме дескриптивна неекспериментална метода.

3.2.2. Истражувачки прашања

Истажувањето се спроведе со цел да се откријат:

- кои наставни средства студентите ги користат при реализација на наставен час по музичко образование;
- кои наставни средства студентите ги користат при подготовка на наставен час по музичко образование;
- кои наставни средства ги имаат на располагање во училиштата;
- колку студентите знаат да ги применуваат наставните средства професионално за реализација на часот по музичко образование (самооценување).

3.2.3. Истражувачки хипотези

- Додека реализираат час по музичко образование најголем број од студентите користат најмалку едно аудитивно наставно средство;
- Додека ја изготвуваат подготовката на час по музичко образование најчесто користено наставно средство е компјутерот;
- Додека се подготвуваат за реализација на час по музичко образование голем број од студентите ги користат следниве наставни средства: учебник, ЦД плеер и пијанино (клавијатура);

- учебниците, ЦД плеерот и пијаното (клавијатура) се најчести наставни средства на располагање во училиштата;
- студентите знаат да го оценат нивното професионално владеење со наставните средства по предметот Музичко образование, кои ги изучуваат за време на студирањето.

3.2.4. Испитаници

Истражувањето беше спроведено во текот на учебната 2010/2011 година и во него учествуваа 105 студенти од Одделенска настава на Факултетот за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, Р. Македонија.

3.2.5. Инструменти и постапка

За потребите на истражување подготвивме прашалник со отворени и затворени прашања. За статистичката обработка на податоците користевме: f , $f\%$ (фреквенција и процент на фреквенција).

4. Резултати од истражувањето

Табела 1. Употреба и достапност на наставните средства при реализација на час

	Наставни средства	Реализација на наставен час		Достапност на наставните средства	
		f	%	f	%
1.	ЦД – плеер	84	80,00	97	92,38
2.	Пијанино (клавијатура)	46	43,81	61	58,10
3.	Орфови инструменти (ритмички)	24	22,86	41	39,05
4.	Учебник	92	87,62	92	87,62
5.	Компјутер	32	30,48	74	70,48
6.	Орфови инструменти (мелодиски)	24	22,86	40	38,10
7.	Телевизор	12	11,43	42	40,00
8.	ДВД - плеер	25	23,81	58	55,24

При реализација на час по музичко образование најголем број од студентите (87,62%) го користат учебникот. Покрај учебникот тие користат и материјал кој тие го изготвуваат (слики, текстови од песнички, цртежи) и го презентираат пред учениците. Истиот процент на студенти 87,62%, ова наставно средство им е достапно при реализација на час.

На второ место најфреквентно користено аудио средство е ЦД плеерот (80,00%). Во денешно време тешко е да се замисли часот по музичко образование без помош на ЦД плеер. Како составен дел од некои учебници по музичко образование се цедиња кои содржат музички материјал пригоден за одредена наставна содржина. Во исто време можеме да заклучиме дека ЦД плеерот е најдостапно наставно средство во училиштата (92,38%).

Трето наставно средство кое се користи при реализација на час е пијаниното (клавијатури) (43,81%). Студентите ова наставно средство го користат кога обработуваат песна, за придружба и за интонација. Неговата употреба е поврзана со наставната содржина. Сепак, само (58,10%) тоа е застапено во училиштата, што докажува дека неговата достапност е на ниско ниво. Пијаното (клавијатурата) би требало да биде застапено во сите училишта, како за реализирање на наставен час така и за вежбање.

Вкупно 30,48% од студентите го користат компјутерот при реализација на час. Во споредба со неговата достапност во училиштата (70,48%) можеме да ја согледаме нивната недоволна искористеност. Причината за ваквата неприменетост покрај отсутноста на соодветни музички софтвери и апликативни програми во училиштата, веројатно е и недоволната обука на студентите за нивна употреба при реализација на наставен час по музичко образование.

Ритмичките и мелодиските Орфови инструменти се искористени 22,86%, додека пак ДВД плеерот како наставно средство е искористен 23,81% и покрај тоа што 55,24% е достапен во училиштата. Наставно средство кое најмалку се користи при реализација на наставен час е телевизорот (11,43%).

Можеме да согледаме дека податоците од резултатите се совпаѓаат со нашата хипотеза дека најголем број од студентите користат најмалку едно аудитивно наставно средство при реализација на наставен час по музичко образование. Исто така, се потврдува нашата хипотеза дека учебниците, ЦД плеерот и пијаниното (клавијатура) се најчести наставни средства на располагање во училиштата.

Табела 2. Употреба на наставните средства при подготовка на час

	Наставни средства	Вкупно	
		f	%
1.	ЦД – плеер	90	85,71
2.	Пијанино (клавијатура)	45	42,86
3.	Орфови инструменти (ритмички)	40	38,10
4.	Учебник	94	89,52
5.	Компјутер	47	44,76
6.	Орфови инструменти (мелодиски)	34	32,38
7.	Телевизор	38	36,19
8.	ДВД - плеер	53	50,48

При подготовка на наставен час студентите се раководат според наставниот план и програма по предметот Музичко образование, целите и наставната содржина. Како примарни средства тие ги користат учебникот (89,52%) и музичкиот материјал снимен на ЦД (85,71%). 44,76% од студентите го користат компјутерот при подготовка на наставен час. Неговата употреба примарно е насочена кон текстуално пишување на подготовките. 42,86% пак од студентите го користат пијаниното (клавијатурите) кога подготвуваат наставна содржина во

која се обработува нова песна или мелодиска вежба. Како ретко употребувано наставно средство при подготовка на наставен час од страна на студентите се мелодиските Орфови инструменти. Само 32,38% од студентите го користеле.

Фреквенцијата на употреба на наставните средства при подготовка на наставен час со онаа при реализација е слична. Податоците ја потврдуваат нашата хипотеза дека поголем број од студентите додека се подготвуваат за реализација на час по музичко образование ги користат наставните средства: учебник, ЦД плеер и пијанино (клавијатура).

Табела 3. Кои наставна средства студентите знаат професионално да ги користат по предметот Музичко образование

	Наставна средства	ДА		ДЕЛУМНО		НЕ	
		f	%	f	%	f	%
1.	ЦД-плеер	99	94,29	2	1,90	2	1,90
2.	Пијанино (клавијатура)	18	17,14	38	36,19	33	31,43
3.	Орфови инструменти (ритмички)	12	11,43	32	30,48	36	34,29
4.	Учебник	80	76,19	3	2,86	0	0,00
5.	Компјутер	83	79,05	3	2,86	2	1,90
6.	Орфови инструменти (мелодиски)	15	14,29	31	29,52	45	42,86
7.	Телевизор	83	79,05	2	1,90	2	1,90
8.	ДВД-плеер	87	82,86	0	0,00	1	0,95

Според добиените податоци можеме да согледаме дека студентите од наставните средства без тешкотија знаат да ги употребуваат: ЦД плеерот (94,29%), ДВД плеерот (82,86%) и компјутерот (79,05%). За разлика од нив студентите се изјасниле дека не ги владееат: 42,86% мелодиските Орфови инструменти, 34,29% ритмичките Орфови инструменти и 31,43% свирење на пијанино (клавијатура). Овие податоци не доведуваат до заклучок дека свирењето на музички инструмент е активност која бара вежбање и посветеност од страна на студентите.

Со помош на овие податоци се потврдува нашата хипотеза дека студентите умеат да се оценат колку професионално знаат да ги користат наставните средства.

5. Заклучок

Од истражувањето согледаваме дека студентите при подготовка и реализација на наставен час по музичко образование користат различни наставни средства. Како најзабележителен е податокот дека наставните средства кои бараат дополнителна работа и вежбање студентите најмалку ги применуваат во наставата. Исто така, можеме да согледаме дека поголемиот дел од студентите

знаат да го користат компјутерот, но дека тие недоволно го употребуваат при реализација на часот по музичко образование. Претпоставуваме дека една од причините е таа што тие за време на нивното студирање немаат стекнато знаење и вештина за користење на музички софтверски програми кои би ги употребиле при реализација на час.

За унапредување на музичко - педагошката работа во полето на правилната примена на наставните средства потребно е: зголемување на бројот на часови по предметот Основи на музичко образование со методика, со цел да се спроведе адекватно професионално едуцирање на студентите за употреба на наставните средства на часовите по музичко образование, достапност на наставните средства и охрабрување тие да се употребуваат, да се осигура дали мултимедијалните материјали, компјутерите и програмските софтвери во училиштата се адаптирани за музичка настава во основното образование.

Литература

Bognar, L. & Matijević, M. (2002). Didactica. Zagreb: Školska knjiga.

Dalgarno, G. (1997). Creating an expressive performance without being able to play a musical instrument, *British journal of music education*, 14 (2), 163-171

Hodges, R. (2001). Using ICT in music teaching, *Issues in Music Teaching*, London: Routledge/Falmer.

Којов - Буквић, И.(1989). Методика наставе музичког васпитања, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Стојковић, Љ. (1987). Облици учења у основно школским читанкама, Београд, Институт за педагошка истраживања.

Crow, B. (2005). *Music related ICT*, National association of music educators. Прочитано на 14 април 2011 година. <http://www.music-ite.org.uk>

Požgaj, J. (1988). *Metodika nastave glazbene kulture u osnovnoj školi*. Zagreb: Školska knjiga.

Požgaj, J. (1975). *Metodika glazbenog odgoja u osnovnoj školi*. Zagreb: Prosvjetni sabor Hrvatske.

Požgaj, J. (1950). *Metodika muzčke nastave*. Zagreb: Nakladni Zavod Hrvatske.

Яковлев.М.Н. (1960). Методика, техника на урока в училиштето. София: Народна просвета.

Трнавац, Н. и Ђорђевић, Ј. (1995). Педагогија, Београд: Научна књига.